

ΠΑΙΖΩ. ΠΑΙΖΕΙΣ; ΠΑΙΖΟΥΜΕ!...

Παίζω.

Παίζεις;

Παίζουμε!...

Πρωτοβουλία για Εκπαίδευση Χωρίς Διακρίσεις, ΤΑ ΠΙΣΩ ΘΡΑΝΙΑ
ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ
Τσαμαδού 13, Εξάρχεια. Τηλ. 210-38 13 928, φας: 210-38 30 028

Τίτλος σειράς: Δέκα χρόνια ταξιδεύοντας με τους μαθητές μας
Εκδοτική επιμέλεια: Όλγα Λαφαζάνη και Γιώργος Μανιάτης

Συλλογή και επεξεργασία κειμένων: Τα Πίσω Θρανία
Επιλογή παιχνιδιών: Ρεγγίνα Ζερβού, Αγγελική Καλαχάνη και Βάσω Νικολάου
Εικόνα εξωφύλλου: Κατερίνα Βερούτσου
Διόρθωση: Τίνα Χάρη

Καλλιτεχνική φροντίδα: Γρηγόρης Αποστολίδης και Αλέκος Χατζιδάκης,
Πετσόβου 6, Αθήνα, τηλ. 210-38 36 609

Πόσο μοναχική και θλιβερή είναι η ζωή των μικρών παιδιών στις μεγάλες πόλεις: όταν δεν έχουν να διαβάσουν, κάθονται και συνομιλούν με τους ήρωες των παιδικών κινούμενων σχεδίων.

Πόσο μακρινή φαντάζει η εποχή που τα παιδιά μαζεύονταν σε αλάνες και αποκτούσαν τις πρώτες τους κοινωνικές δεξιότητες παίζοντας με άλλους συνομήλικούς τους, δημιουργώντας έναν κόσμο γεμάτο αυθαίρετες ποιητικές μεταφορές, έναν κόσμο δικό τους που δεν ερχόταν, όμως, σε αντίθεση με τον άλλο, τον «πραγματικό». Αντίθετα, αποτελούσε μια διαδικασία εξοικείωσης και διερεύνησης του φυσικού και κοινωνικού χώρου.

Πολλοί από τους μαθητές μας έρχονται από μέρη του κόσμου όπου τα παιδιά μαζεύονται ακόμα σε αλάνες και πλατείες για να οργανώνουν τον μικρόκοσμό τους. Άλλοι πρέπει, όπως κι εμείς, να ανασκαλίσουν τη μνήμη τους για να θυμηθούν το αγαπημένο παιχνίδι της παιδικής ηλικίας. Όλοι μας βρίσκουμε τα κοινά μονοπάτια μας το κουτσό, τα μήλα, την αμπάριζα, τους βώλους,

το ξυλίκι, με άλλα ονόματα, σε άλλα μήκη και πλάτη, ακούμε τα συνοδευτικά στιχάκια, ίδιο μουσικό μοτίβο, άλλη γλώσσα, και τραγουδώντας πιανόμαστε στο μαγικό κύκλο που μας απομονώνει από τη καθημερινότητα και μας μεταφέρει στο δικό μας κόσμο, αυτόν της ισότητας και της ελπίδας.

Ο πολιτισμός εμφανίζεται με τη μορφή ενός παιχνιδιού που παίζεται απ' την αρχή. Οι άνθρωποι έμαθαν να ζουν, να οργανώνουν την κοινωνία και το χρόνο τους, παίζοντας. Το παιχνίδι, σε όλη την πορεία του ανθρώπου πάνω στη Γη, δεν ήταν προνόμιο της παιδικής ηλικίας, ήταν υπόθεση όλων. Πολύ αργότερα, το 18ο αιώνα, έγινε τόσο αυστηρός ο διαχωρισμός παιδιού - ενήλικα και το παιχνίδι, αντίθετο με την όποια έννοια σοβαρότητας είχε καλλιεργηθεί, «καταχωρήθηκε» στα παιδιά. Και τώρα, στον αιώνα της απόλυτης

σύμπτυξης του προσωπικού χρόνου, προσπαθούν να το αφαιρέσουν και από αυτά. Το παιχνίδι, όμως, είναι δικαίωμα και των ενήλικων, των «μεγάλων». Όλων εμάς που μας έχουν μάθει πως πρέπει να είμαστε σοβαροί και γεμάτοι σύνεση, να ζούμε μια «συνηθισμένη» και «πραγματική» ζωή, ενώ το παιχνίδι δεν είναι ούτε συνηθισμένο ούτε πραγματικό. Είναι η πόρτα που οδηγεί στην άλλη πραγματικότητα, αυτή που μας αρνούνται. Μέσα από το παιχνίδι δεν γινόμαστε πάλι παιδιά -δεν είναι αυτό το ζητούμενο-, αλλά επαναπροσδιορίζουμε τις σχέσεις με τους γύρω, αποκτάμε μια άλλη γλώσσα επικοινωνίας, σπάμε το προσωπείο της σοβαροφάνειας και διασκεδάζουμε αφάνταστα. Φτου ξελευθερία, λοιπόν, σε όλους μας!

Τα πιο πολλά παιχνίδια, μας τα έχουν αφηγηθεί οι μαθητές μας. Είναι κομμάτια της δικής τους παιδικής ηλικίας, πολλά χιλιόμετρα

μακριά από δω. Είναι μνήμες πολύτιμες, γιατί είναι μνήμες της μακρινής πατρίδας και της χαμένης παιδικής ηλικίας. Και έρχονται να μπερδευτούν με τις δικές μας μνήμες, από τη δική μας χαμένη παιδική ηλικία, γιατί τα παιχνίδια μοιάζουν όλα τόσο πολύ: οι δυο φωτιές με τα μήλα, το κουτσό με τη ραγιουέλα, το «ένα λεπτό κρεμμύδι» με το «τα τα ταϊέ». Και μοιάζουν τόσο πολύ γιατί όλα τα παιδιά που βγαίνουν να παίξουν στο δρόμο μοιάζουν τόσο πολύ...

Ομάδα δασκάλων
του Δικτύου Κοινωνικής Υποστήριξης
Προσφύγων και Μεταναστών
ΤΑ ΠΙΣΩ ΘΡΑΝΙΑ

Τα βγάζουμε; (Λαχνίσματα)

Τα παιδιά σε κύκλο διαλέγουν τη σειρά που θα παίξουν. Σ' αυτόν που τελειώνει το τραγούδι, τυχαίνει ή να φυλάξει ή να παίξει πρώτος.

-Μπουφ

Α μπε μπα μπλομ

Του κιθε μπλομ (2)

Μπλιμ μπλομ!

-Μπουφ

Αμ στρα νταμ,

Πικι πικι ραμ

Τουρι τουρι ραμ

Αμ στρα νταμ!

Άλλοι τρόποι: Ποδαράκια, άσπρο-μαύρο, μονά-ζυγά

ΙΟ

Μαχπάς (παιχνίδι από το Ιράκ)

Παίκτες: 2-10

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες και κάθονται αντικριστά με τα χέρια πίσω. Ένας παίκτης από τη μια ομάδα κρατάει ένα δαχτυλίδι και το περνάει κρυφά στο διπλανό του κι αυτός στον επόμενο. Κάποια στιγμή, όλοι οι παίκτες της ομάδας απλώνουν τα χέρια μπροστά σε μπουνιά και ένας από την άλλη ομάδα πρέπει να μαντέψει ποιος κρατάει στο χέρι του το δαχτυλίδι. Αν τον βρει, τότε η ομάδα κερδίζει έναν πόντο. Αν χάσει, τότε η άλλη ομάδα κερδίζει έναν πόντο και συνεχίζει. Η ομάδα που κερδίζει τους περισσότερους πόντους, κερδίζει τα γλυκά που έχουν βάλει στοίχημα.

Το παιχνίδι αυτό παίζεται κατά τη διάρκεια του ραμαζανιού, μετά το βραδινό φαγητό.

«Πού 'ν' το,
πού 'ν' το,
το δαχτυλίδι,
ψάξε, ψάξε,
δεν θα το βρεις»

Π

Μπάλα βαθειά

(παιχνίδι από την Αλβανία)

Παίκτες: 7

Ανοίγουμε επτά τρύπες στο μέγεθος της μπάλας μας. Τραβάμε μια γραμμή παράλληλη με την ευθεία με τις τρύπες και από εκεί ρίχνει ο πρώτος παίκτης την μπάλα και προσπαθεί να τη βάλει μέσα σε μια τρύπα. Αν τα καταφέρει, συνεχίζει. Για κάθε φορά που η μπάλα μπαίνει στην τρύπα, βάζουμε μέσα μια πετρούλα. Όποιος καταφέρει να βάλει επτά πετρούλες στην τρύπα του, αυτός είναι νικητής και ζητάει από τους υπόλοιπους να κάνουν ό,τι θέλει.

Θυμίζει τις
«λακκουβίτσες»
ή «λακκουβάκια».

12

Τα τα ταϊέ

(παιχνίδι από τη Συρία)

Παίκτες: 6-20

Η ομάδα κάθεται σε κύκλο. Έξω από τον κύκλο περνάει ένας παίκτης με ένα μαντίλι στο χέρι και τραγουδά, μια φορά αυτός, μια φορά όσοι είναι μέσα στον κύκλο, τους παρακάτω στίχους:

-τα τα ταϊέ
-άνα μπάλα ταϊέ
-ρεν ρεν γιαντζαράς
-χάνσελ γιέρκαπ αλ φαράς
-τάχτεκ μπέντα
-τάχτεκ ρις
-τάχτεκ έμελ
-α ρα ις

Καπέλο, καπέλο,

είμαι χωρίς καπέλο,
νταν, νταν, η καμπάνα,
προσπάθησε να ανέβεις στο άλογο,
κάτω έχει αβγά,
κάτω έχει φτερά,
κάτω έχει φύλλα

Κάπως σαν το
«αλάτι φιλό,
αλάτι χοντρό,
έχασα
τη μάνα μου
και πάω
να τη βρω»

Αφήνει το μαντήλι πάνω στον ώμο κάποιου από τους καθισμένους παίκτες και προσπαθεί, τρέχοντας, να κάτσει στη θέση του πριν εκείνος τον πιάσει.

13

Δύο φωτιές

(παιχνίδι από την Πολωνία)

Παίκτες: 5-20

Δύο παίκτες βγαίνουν και στέκονται στις δύο άκρες του χώρου. Οι άλλοι στέκονται στη μέση. Αυτοί που είναι έξω προσπαθούν να χτυπήσουν με την μπάλα αυτούς που είναι στη μέση. Μόλις η μπάλα χτυπήσει κάποιον, πρέπει να βγει έξω. Στο τέλος μένει μόνο ένας. Το παιχνίδι τελειώνει όταν τον χτυπήσουν με την μπάλα. Κερδίζει αυτός που θα κάτσει πιο πολλή ώρα στο κέντρο. Ο νικητής διαλέγει έναν άλλο με τον οποίο θα κάτσει μαζί στην άκρη για να πετάει την μπάλα.

Είναι
τα γνωστά μας
«μήλα»,
ένα από
τα αγαπημένα
παιχνίδια
στις
σχολικές αυλές.

14

Τσικ

(παιχνίδι από την Μολδαβία)

Παίκτες: 8-12

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες, όχι λιγότερο από τέσσερα άτομα σε κάθε ομάδα, και έχουν μαζί τους ένα στρογγυλό ξύλο και μια μπάλα του τένις. Ένας από τη μια ομάδα πετάει την μπάλα και ο άλλος χτυπάει την μπάλα με το ξύλο. Κάποιος από την ομάδα που χτυπάει με το ξύλο πρέπει να πιάσει την μπάλα. Τα παιδιά της άλλης ομάδας πρέπει να τρέξουν χωρίς να τους χτυπήσει η μπάλα. Αν η μπάλα χτυπήσει κάποιον από αυτούς, τότε η ομάδα χάνει έναν πόντο.

Θυμίζει
το παιχνίδι
«Η Λέγκα».

15

Stary niedzwiedz mocno spi
 Stary niedzwiedz mocno spi
 My go nie zbudzimy
 Bo sie go boimy
 Jak sie zbudzi to nas zje
 Jak sie zbudzi to nas zje
 Pierwsza godzina niedzwiedz spi
 Druga godzina niedzwiedz chrapie
 Trzecia godzina niedzwiedz japie

Παίκτες: 6-20

Στάρι ντιέτσβιετζ (το γέρικο αρκούδακι)

(παιχνίδι από την Πολωνία)

Οι παίκτες σχηματίζουν έναν κύκλο και βάζουν μέσα κάποιον με κλειστά μάτια. Η ομάδα τραγουδάει:

Στάρι ντιέτσβιετζ μότσο σπι
 μι γκο νιέ ζμπουτζίμι
 μπο σιέ γκο μποϊμί
 τακ σιέ ζμπούτζι το νασ ζιέ
 πιέρβσα γοτζίνα νιέτσβιετζ σπι
 δρούγα γοτζίνα νιέτσβιετζ χράπια
 τσέτσια γοτζίνα νιέτσβιετζ ουάπια

[Η γέρινη αρκούδα κοιμάται.
 Η γέρινη αρκούδα κοιμάται βαθιά.
 Εμείς θα την ξυπνήσουμε
 επειδή τη φοβόμαστε.
 Όταν ξυπνήσει θα μας φάει.
 Μία η ώρα η αρκούδα κοιμάται,
 δύο η ώρα η αρκούδα ροχαλίζει
 τρεις η ώρα η αρκούδα ξυπνάει
 και μας κυνηγάει.]

Θυμίζει το
 «γύρω-γύρω
 όλοι».

Μόλις σταματήσει το τραγούδι, αυτός που έχει κλειστά τα μάτια προσπαθεί να πιάσει κάποιον. Αν τα καταφέρει, τότε εκείνος που έπιασε θα μπει στον κύκλο με κλειστά μάτια.

Το τζαμί

(παιχνίδι από την Ελλάδα)

Παίκτες: 6-20

Σχηματίζουμε στο χώμα ένα μεγάλο κύκλο και ένα μικρό στη μέση. Μέσα στο μικρό κύκλο βάζουμε πέντε κομμάτια κεραμίδι, το ένα πάνω στο άλλο. Στην περιφέρεια του μεγάλου κύκλου καθορίζουμε ένα σημείο, όπου τραβάμε μια γραμμή. Σ' αυτήν τη γραμμή στέκονται οι παίκτες της ομάδας που ρίχνει, δηλαδή που σημαδεύει τα κεραμίδια με ένα μπαλάκι.

Όποια ομάδα ρίξει κάτω όλα τα κεραμίδια τρέχει έξω από τον κύκλο ενώ η άλλη ομάδα προσπαθεί να ξαναβάλει τα κεραμίδια το ένα πάνω στο άλλο. Αν όσο αυτή η ομάδα στήνει τα κεραμίδια, η πρώτη ομάδα προλάβει να επιστρέψει στη θέση βολής που είχε και χτυπήσει με την μπάλα έστω και ένα παιδί της ομάδας που στήνει, κερδίζει. Αν όμως η ομάδα που στήνει, προλάβει να στήσει τα κεραμίδια πριν επιστρέψουν στη θέση τους οι παίκτες της ομάδας που ρίχνει, τότε νικάει.

Σαλιγκάρι

(παιχνίδι από τη Βουλγαρία)

Παίκτες: 2-8

Ζωγραφίζουμε στο έδαφος ένα σαλιγκάρι και το χωρίζουμε σε τετράγωνα που τα αριθμούμε από το ένα ως το δέκα.

Κάθε παιδί έχει στο χέρι του μια πετρούλα και, όταν έρθει η σειρά του, πετάει την πετρούλα στο πρώτο τετράγωνο. Με το ένα πόδι πηδάει πάνω από το πρώτο τετράγωνο στο δεύτερο, και μετά συνεχίζει με κουτσό ως το δέκα. Γυρίζει πίσω και όταν φτάσει στο δύο, πάντα στο ένα πόδι, πιάνει την πετρούλα του και πηδάει πάνω από το πρώτο τετράγωνο έξω από το σαλιγκάρι.

Μετά ρίχνει την πετρούλα του στο δεύτερο τετράγωνο, πηδάει από το πρώτο στο τρίτο και γυρίζει πάλι πίσω, και έτσι συνεχίζει ως το δέκα. Αν δεν καταφέρει να ρίξει την πέτρα στο τετράγωνο που πρέπει, χάνει τη σειρά του.

Νικητής είναι αυτός που θα φτάσει πρώτος στο δέκα.

Το αθάνατο
παιδικό κουτσό,
σε μια
πολύ όμορφη,
σπειροειδή
παραλλαγή.

Τενεκεδάκια

(παιχνίδι από το Μαρόκο)

Παίκτες: 6-10

Σε μια πλατεία, κάθε παιδί μαζεύει από ένα άδειο κουτί μπίρας, κόκα κόλας ή άλλο. Το παιχνίδι ξεκινάει όταν βάζουμε μια μπάλα στο κέντρο. Κάθε παιδί έχει το δικό του κουτί από πίσω. Ο καθένας προσπαθεί να χτυπήσει τα άλλα κουτιά με την μπάλα. Κερδίζει αυτός που το δικό του κουτί μένει όρθιο στο τέλος.

Χαντάι

(παιχνίδι από την Ερυθραία)

Παίκτες 4-20

Είναι τα γνωστά μας πεντόβολα, με τη διαφορά ότι μπορεί να παιχτεί και με 7 ή 9 πέτρες. Βέβαια, όσο περισσότερες είναι οι πέτρες τόσο μικρότερες είναι, για να μπορούν να κρατηθούν στην παλάμη του ενός χεριού.

Το παιχνίδι ξεκινάει με τον καθορισμό της σειράς των παικτών. Ένας ένας κρατούν στην παλάμη του ενός χεριού τις πέτρες, τις ρίχνουν προς τα πάνω και προσπαθούν να κρατήσουν όσες περισσότερες μπορούν στη ράχη του ενός χεριού. Αυτός που θα κρατήσει τις περισσότερες ξεκινάει πρώτος. Όσοι ισοβαθμίσουν βρίσκουν τη σειρά τους με τον ίδιο τρόπο.

Θυμίζει
τα «πεντόβολα».

Τσόρο μόρο πίκο τάιο

(παιχνίδι από τη Χώρα των Βάσκων)

Παίκτες: 6-10

Ένας παίκτης είναι καθισμένος σε μια καρέκλα και ένας άλλος σκυμμένος αντικριστά μπροστά του. Οι υπόλοιποι σχηματίζουν μια σειρά. Έρχεται ο πρώτος παίκτης και χτυπάει τον σκυμμένο στη πλάτη με τα δάκτυλά του. Ξεκινάει με το μικρό και τραγουδάει «τσόρο μόρο πίκο τάιο», μια λέξη για κάθε δάκτυλο. Μετά τον χτυπάει μια φορά ακόμα με ένα δάκτυλο και δείχνει στο καθισμένο παιδί, τη μάνα, με ποιο δάκτυλο τον χτύπησε. Ο σκυμμένος πρέπει να μαντέψει ποιο ήταν αυτό το δάκτυλο. Αν το βρει, τότε αυτός γίνεται μάνα και ο άλλος παίκτης κάθετα στη θέση του. Αν δεν το βρει, τότε κάθετα πίσω από τον όρθιο παίκτη, σκύβουν και οι δύο και ο επόμενος κάθετα πάνω στις πλάτες του χαμένου και παίζει με τα δάκτυλα στην πλάτη του άλλου «τσόρο μόρο πίκο τάιο».

Τα γνωστά μας «σταμνάκια» ή «πόσα φύλλα έχει το δένδρο».

22

Η καμήλα

(παιχνίδι από το Πακιστάν)

Παίκτες: 4-20

Το παιχνίδι παίζεται από δύο ομάδες με δύο έως δέκα παίκτες. Οι μισοί ανεβαίνουν στην πλάτη του συμπαίκτη τους με ένα μαντίλι περασμένο στο πίσω μέρος του παντελονιού. Οι αντίπαλοι προσπαθούν να τραβήξουν το μαντίλι ενώ το «άλογο» (ο παίκτης που είναι από κάτω) προσπαθεί να τους αποτρέψει. Κερδίζει η ομάδα που θα μαζέψει τα περισσότερα μαντίλια. Στον επόμενο γύρο, ο αναβάτης γίνεται «άλογο» και το «άλογο» αναβάτης.

Θυμίζει την «Καβαλαρία».

23

Μεόγκ μεόγκ, αλέ ζε μπικουλέ

(παιχνίδι από το Μπαλί)

Παίκτες: 4-20

Ένα παιδί είναι η γάτα και ένα άλλο το ποντίκι. Οι υπόλοιποι παίκτες σχηματίζουν κύκλο και κρατιούνται χέρι χέρι. Το ποντίκι είναι μέσα στον κύκλο και η γάτα απέξω.

Τα παιδιά του κύκλου τραγουδούν:

Μεόγκ μεόγκ,
αλέ ζε μπικουλέ
μπικούλ γκεντέ γκεντέ
μπουίν μοκόχ - μοκόχ
κερένγκ πεσάν μεγκαβουσουλούν.
Τζουκ μενγκ!
Τζουκ κουλ!

[Γάτα,
προσπάθησε να πιάσεις το ποντίκι
να το, το μεγάλο ποντίκι,
και το χοντρό,
κάθε μέρα κάνει ζαβολιές.
Πιάστο γάτα!
Πιάσε το ποντίκι!]

Ο γνωστός
σε όλους
«λύκος»,
μαζί με το «αρνί».

Όταν τα παιδιά στον κύκλο έχουν κατεβασμένα τα χέρια, κανείς δεν μπορεί να μπει ή να βγει από αυτόν. Μόλις όμως δύο παιδιά σηκώσουν τα χέρια, τότε ανοίγει η «πόρτα» και βγαίνει το ποντίκι.

Η γάτα αρχίζει να το κυνηγά και εκείνο ψάχνει να βρει την επόμενη «πόρτα» για να μπει στον κύκλο και να είναι ασφαλές. Μόλις πλησιάζει η γάτα, οι πόρτες κλείνουν.

Όταν η γάτα πιάσει το ποντίκι, τότε αλλάζουν: η γάτα γίνεται ποντίκι και το ποντίκι γάτα. Μετά οι παίκτες βγάζουν καινούργιο ζευγάρι γάτα-ποντίκι και το παιχνίδι συνεχίζεται.

Meong-meong alih je bikule
bikul gedle-gedle
buin mokoh-mokoh
kereng pecan mengarusulun
Juk meng!!!
Juk kul!!!

Huevo podrido
jugando al huevo podrido
se lo tiro al distraido
el distraido lo ve!
Y huevo podrido es!

Ουέβο ποδρίδο - το κλούβιο αβγό

(παιχνίδι από την Αργεντινή)

Παίκτες: 10-20

Οι παίκτες κάθονται οκλαδόν σε κύκλο κρατώντας μια μπάλα και τραγουδούν:

Χουγάντο αλ ουέβο περδίδο
σε λο τίρο αλ ντιστραϊδο
ελ ντιστραϊδο λο βε
υ ουέβο ποδρίδο ες!

[Παίζοντας με το κλούβιο αβγό
το ρίχνουμε στον αφηρημένο
ο αφηρημένος το βλέπει
και το αβγό είναι κλούβιο!]

Ο παίκτης που έχει την μπάλα την πετά σε έναν άλλο. Αυτός πρέπει να την πιάσει. Όλοι οι παίκτες πρέπει να προσέχουν γιατί όποιος δεν πιάσει την μπάλα γίνεται το «κλούβιο αβγό» και βγαίνει απ' το παιχνίδι. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να μείνουν στον κύκλο οι πιο προσεκτικοί.

Θυμίζει
τη «βόμβα»

Μπίλιες

(παιχνίδι από το Λίβανο)

Παίκτες 2-8

Παραλλαγή I

Σκάβουμε μια μικρή τρύπα και γύρω της βάζουμε μπίλιες. Προσπαθούμε να χτυπήσουμε τις μπίλιες χωρίς να πέσουν στην τρύπα. Κάθε μπίλια που χτυπάμε, την παίρνουμε. Κερδίζει αυτός που θα πάρει τις πιο πολλές μπίλιες.

Παραλλαγή II

Σκάβουμε μια μικρή τρύπα και γύρω της βάζουμε μπίλιες. Προσπαθούμε να κτυπήσουμε τις μπίλιες για να πέσουν στην τρύπα.

Τα «γκαζάκια»
της
παλιάς γειτονιάς.

Σαλάγκ Μπακάγκ

(παιχνίδι από το Σουδάν)

Παίκτες: 2-20

Οι παίκτες χωρίζονται σε δύο ομάδες. Στηρίζουμε ένα ξύλο σε μια πέτρα. Κάποιος από την ομάδα το χτυπάει για να σηκωθεί στον αέρα. Οι παίκτες της μιας ομάδας προσπαθούν, πριν πέσει στο έδαφος, να το ξαναχτυπήσουν με άλλο ξύλο, ενώ η αντίπαλη ομάδα προσπαθεί να το πιάσει.

Θυμίζει
τη «Λέγκα»

Τουμπάγκ πρέσο (παιχνίδι από τις Φιλιππίνες)

Παίκτες: 3-6

Τα παιδιά βάζουν στο κέντρο ένα τενεκεδάκι ή κάτι άλλο που μπορεί να το χτυπήσει κανείς εύκολα από απόσταση. Ένας από τους παίκτες επιλέγεται να προστατεύει το τενεκεδάκι για να μην πέσει κάτω. Όταν το τενεκεδάκι είναι όρθιο, αυτός ο παίκτης, η μάνα, μπορεί να κυνηγήσει και να πιάσει τους άλλους. Αν πιάσει κάποιον παίκτη ενώ το τενεκεδάκι είναι όρθιο, τότε εκείνος ο παίκτης γίνεται μάνα.

Όλοι οι άλλοι παίκτες προσπαθούν να ρίξουν το τενεκεδάκι. Η μάνα μπορεί πάντα να το ξανασηκώσει. Οι παίκτες χρησιμοποιούν τα σανδάλια τους για να το ρίξουν κάτω. Αν κάποιος φτάσει κοντά στο τενεκεδάκι χωρίς να τον πιάσει η μάνα, τότε μπορεί να το κλοτσήσει και να πάρει τα «πολεμοφόδια», τα σανδάλια που βρίσκονται πεσμένα γύρω του και να τα ξαναμοιράσει στους συμπαίκτες του.

Αν οι παίκτες πετάξουν όλα τους τα σανδάλια, τότε η μάνα έχει μεγαλύτερες δυνατότητες να τους πιάσει και να νικήσει.

Θυμίζει
το «τενεκούδι»

Πάτο νιάτο πάτο νιάτο - Το ασχημόπαπο (παιχνίδι από την Αργεντινή)

Παίκτες: 4-12

Τα παιδιά τα βγάζουν και ορίζουν έναν κυνηγό. Όλοι οι υπόλοιποι κάθονται οκλαδόν σε κύκλο. Ο κυνηγός γυρίζει γύρω από τον κύκλο λέγοντας:

- Πάτο - πάτο - πάτο...

[- Παπί - παπί - παπί]

Όταν διαλέξει ένα παιδί, το χτυπά στον ώμο και λει:

- Νιάτο.

[- Ασχημόπαπο]

Το παιδί που διάλεξε αρχίζει να τρέχει γρήγορα γύρω από τον κύκλο μέχρι να κάτσει στη θέση του. Αν όμως το πιάσει ο κυνηγός, τότε κάθεται αυτός στη θέση του και ο χαμένος γίνεται κυνηγός.

«Πάτο νιάτο»
είναι το όνομα
ενός ήρωα
κινούμενων
σχεδίων,
που θυμίζει
το ασχημόπαπο
του Άντερσεν.

- Pato -pato -pato

- Niatto

Σαντάντ

(παιχνίδι από το Σουδάν)

Παίκτες: 4-12

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες. Πιάνουν το πόδι τους και προσπαθούν να φτάσουν απέναντι κάνοντας κουτσό. Οι παίκτες της αντίπαλης ομάδας προσπαθούν να σπρώξουν κάποιον παίκτη, ενώ οι συμπαίκτες του προσπαθούν να του συμπαρασταθούν. Κερδίζει η ομάδα της οποίας οι πιο πολλοί παίκτες θα φτάσουν στο τέρμα.

Κι άλλο ένα
«κουτσό»...

Βήμα

(παιχνίδι από τη Βουλγαρία)

Παίκτες: 4-12

Ένα παιδί στέκεται και κοιτάει τον τοίχο. Τα άλλα παιδιά είναι παραταγμένα σε μια γραμμή δέκα περίπου βήματα πιο πίσω. Αυτός που φυλάει μετράει ως το τρία και γυρίζει απότομα για να δει πού βρίσκονται τα άλλα παιδιά. Αυτά πρέπει να μείνουν ακίνητα. Αν δει κάποιο παιδί να κινείται, το διατάζει να κάνει μερικά βήματα προς τα πίσω. Τα βήματα μπορεί να είναι βάτραχου, κουνελιού, ανθρώπου, πάπιας ή άλλα. Νικητής είναι αυτός που θα καταφέρει πρώτος να φτάσει και να ακουμπήσει αυτόν που τα φυλάει.

Όπως το
«στρατιωτάκια,
ακούνητα,
αμίλητα,
αγέλαστα».

Έμπερ μπέκε, έμπερ τρούντι

(παιχνίδι από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη)

Παίκτες: 8-20

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες, κάθονται αντικριστά σε δύο γραμμές και κρατιούνται από τα χέρια. Ο αρχηγός κάθε ομάδας προσπαθεί να έχει μαζί του τους πιο δυνατούς. Ένα παιδί από τη μία ομάδα τρέχει και προσπαθεί να σπάσει την «αλυσίδα» που σχηματίζει η άλλη ομάδα. Αν τα καταφέρει, τότε παίρνει παιδί από την άλλη ομάδα για να ενισχύσει τη δική του. Αν όχι, τότε μένει εκείνος μαζί με την αντίπαλη ομάδα. Νικήτρια είναι η ομάδα που θα πάρει όλους τους παίκτες από την άλλη ή, αν ο χρόνος είναι περιορισμένος, αυτή που θα έχει τα περισσότερα παιδιά.

«Μέλισσα,
μέλισσα...».

Επτά γιεπ - Επτά πέτρες

(παιχνίδι από την Αρμενία)

Παίκτες: 4-10

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα προσπαθεί να βάλει τις πέτρες τη μια πάνω στην άλλη και η αντίπαλη προσπαθεί να τις ρίξει με την μπάλα. Η ομάδα που ρίχνει τις πέτρες πρέπει να ξεφύγει από την άλλη. Η άλλη προσπαθεί να τους χτυπήσει με την μπάλα. Όποιον χτυπήσει, βγαίνει από το παιχνίδι. Η ομάδα που έριξε τις πέτρες προσπαθεί τώρα, ενώ η άλλη ομάδα τους σημαδεύει, να ξαναβάλει τις πέτρες στη θέση τους. Αν τα καταφέρει, τότε κερδίζει αυτή. Αν η πρώτη ομάδα καταφέρει να τους χτυπήσει όλους, τότε είναι αυτή η νικήτρια.

Γνωστό σε μας
ως «Ενιάπετρο».

Η Αμπάριζα

(παιχνίδι από την Ελλάδα)

Παίκτες 6-20

Έτσι...

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα στέκεται απέναντι από την άλλη.

Η μια ομάδα φωνάζει:

- Παίρνω αμπάριζα και βγαίνω.

Τα παιδιά κάθε ομάδας πιάνονται από τα χέρια, τρέχουν και χτυπούν τα χέρια των παιδιών της άλλης ομάδας. Όποια ομάδα νικήσει, παίρνει ένα παιδί της άλλης. Αυτό συνεχίζεται μέχρι να τελειώσουν όλα τα παιδιά της μίας ομάδας, οπότε η άλλη είναι η νικήτρια.

...κι αλλιώς...

Το ίδιο παιχνίδι παίζεται και με άλλον τρόπο.

Η κάθε ομάδα παιδιών ορίζει ένα χώρο για «σπίτι» και κοντά ένα χώρο για «φυλακή». Ένας παίκτης της μίας ομάδας φωνάζει:

- Παίρνω αμπάριζα και βγαίνω, και προχωρά προς το χώρο της αντίπαλης ομάδας.

Τότε ένας παίκτης της άλλης ομάδας βγαίνει και τον κυνηγά. Ταυτόχρονα, από την ομάδα του πρώτου παίκτη βγαίνει κι άλλος παίκτης που προσπαθεί να πιάσει αυτόν που κυνηγά το συμπαίκτη του. Τότε βγαίνει κι άλλος παίκτης από τη δεύτερη ομάδα για να κυνηγήσει τον νέο κυνηγό. Όταν κάποιος πιάσει έναν αντίπαλο φωνάζει:

- Αλτ! Και αμέσως όλοι κοκαλώνουν στις θέσεις τους.

Ο «πιασμένος» οδηγείται στη φυλακή και το παιχνίδι ξαναρχίζει.

Νικήτρια είναι η ομάδα που θα πιάσει τους πιο πολλούς αντίπαλους ή αν ένας παίκτης της κατορθώσει να μπει χωρίς να πιαστεί στο σπίτι της άλλης ομάδας.

Τα τρία γουρουνάκια (παιχνίδι από την Ερυθραία)

Παίκτες: 2-12

Το παιχνίδι αυτό παίζεται από παιδιά 5 έως και 10-12 ετών, χρησιμοποιώντας μια μπάλα του τένις ή ανάλογη, απέναντι σε τοίχο ύψους τριών περίπου μέτρων. Μπορεί να το παίξει κανείς μόνος του ή με έναν ή περισσότερους συντρόφους με τη σειρά. Ο παίκτης που χάνει μια κίνηση αντικαθίσταται από τον επόμενο.

Ο παίκτης, την ίδια στιγμή που σιγοτραγουδάει τα παρακάτω λόγια, πετάει την μπάλα προς τον τοίχο και την ξαναπιάνει στον αέρα ή σύμφωνα με ό,τι ορίζει η στροφή του τραγουδιού εκείνη τη στιγμή.

I tre asinelli
Che vanno in Egitto
Oh! Che piacere!
Andare a vedere
La stella polare
Che brilla sul cielo
E che cade sul mare
Oh! Yes
Stando fermo
Alzo un piede

Con una mano
Batti, batti
Indietro avanti
Il rinoceronte
Che passa sotto il ponte
Che balla
Che salta
Che fa la riverenza
Che fa la penitenza

[Τα τρία γαϊδουράκια
που πάνε στην Αίγυπτο.
Ω! Τι χαρά!
που πάνε να δούνε
τον πολικό αστέρα
που λάμπει στον ουρανό
και που πέφτει στη θάλασσα
Ω! Γιές!

Ακίνητος
Σηκώνω το πόδι
Με το ένα χέρι
Χτύπα, χτύπα

Πίσω μπροστά
Ο ρινόκερος
Που περνάει κάτω απ' το γεφύρι

Που χορεύει
Που πηδάει
Που υποκλίνεται
Που μετανοεί]

*Πετάμε ψηλά την μπάλα.
Αφήνουμε την μπάλα να αναπηδήσει
μια φορά πριν την πιάσουμε.*

Πιάνουμε την μπάλα:

Με τα πόδια κλειστά.

Με το ένα πόδι σηκωμένο.

Με το ένα χέρι.

Χτυπάμε τα χέρια δυο φορές.

πριν πιάσουμε την μπάλα.

Χτυπάμε τα χέρια πίσω και μπροστά

πριν πιάσουμε την μπάλα.

Ρίχνουμε την μπάλα κάτω

από το σηκωμένο πόδι μας.

Πριν πιάσουμε την μπάλα:

Κάνουμε ένα χορευτικό βήμα.

Πηδάμε.

Κάνουμε μια υπόκλιση.

Ακουμπάμε το ένα γόνατο στη γη.

Περνά περνά η μέλισσα (παιχνίδι από την Ελλάδα)

Παίκτες 6-30

Τα παιδιά τα βγάζουν ή βάζουν κλήρο και διαλέγουν δύο «μάνες». Αυτές πρέπει να συνεννοηθούν μυστικά και καθεμία να διαλέξει κάτι που της αρέσει, π.χ. το χρυσό μήλο η μια και το χρυσό αχλάδι η άλλη ή ό,τι άλλο σκεφτούν. Έπειτα στέκονται αντικριστά, κάνουν τα χέρια τους γέφυρα και χτυπούν η μια τις παλάμες της άλλης τραγουδώντας:

- Περνά περνά η μέλισσα,
με τα μελισσόπουλα
και με τα παιδόπουλα.

Όσο τραγουδούν, τα παιδιά περνούν το ένα πίσω από το άλλο σε σειρά κάτω από τη γέφυρα. Το παιδί που θα είναι ανάμεσά τους όταν τελειώνει το τραγούδι, το ρωτούν κρυφά τι από τα δύο πράγματα που έχουν σκεφτεί θέλει.

- Θέλεις το χρυσό μήλο ή το χρυσό αχλάδι;

Ανάλογα με την απάντησή του πηγαίνει πίσω από τη μια ή από την άλλη μάνη. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι όλα τα παιδιά να μοιραστούν στις δύο μάνες. Όταν έρχεται η σειρά του

τελευταίου που είναι ο τελευταίος και ο καλός οι δύο μάνες ρωτούν δυνατά:

-Τελευταίε και καλέ, πες μας τι θες; Το χρυσό μήλο ή το χρυσό αχλάδι; Έτσι παίρνει και αυτός τη θέση του πίσω από μια μάνη.

Τότε οι δύο μάνες δίνουν τα χέρια σφιχτά και τα παιδιά από πίσω τους κρατιούνται το ένα από τη μέση του άλλου και τα πρώτα από τις μάνες. Η κάθε ομάδα τότε αρχίζει να τραβά προς τη μεριά της την άλλη. Όποια το καταφέρει κερδίζει!

Σκλέτζα

(παιχνίδι από την Τουρκία)

Παίκτες: 6-20

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες και η καθεμιά έχει τη δική της «σκλέντζα» (μπαστούνι). Σκάβουν μπροστά τους ο καθένας μια μικρή γούβα που τη λένε «μίντζα» και από εκεί το κάθε παιδί σημαδεύει με τη «σκλέντζα» τους παίκτες της άλλης ομάδας.

Κάθε παιδί, με τη σειρά του, ακουμπά τη μια άκρη της σκλέντζας στη μίντζα του και κρατά την άλλη με το χέρι. Έτσι πετάει τη σκλέντζα στον άλλο παίκτη και αυτός πρέπει να τη χτυπήσει στον αέρα. Αν τη χτυπήσει κερδίζει και ο πρώτος παίκτης πάει να ξαναφέρει τη σκλέντζα από εκεί που έπεσε ενώ οι υπόλοιποι σκάβουν τη μίντζα του μέχρι να γυρίσει.

Αν χάσει αυτός που ρίχνει, παίζει ο διπλανός παίκτης της ίδιας ομάδας, αν κερδίσει, ξαναχτυπάει. Χαμένη του παιχνιδιού είναι η ομάδα που έχει τον παίκτη με τη μεγαλύτερη μίντζα στο τέλος.

Το «ξυλίκι».

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΠΑΙΖΩ. ΠΑΙΖΕΙΣ; ΠΑΙΖΟΥΜΕ!...
ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΔΑΣΚΑΛΩΝ
ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ
ΤΑ ΠΙΣΩ ΘΡΑΝΙΑ
ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΑΣ

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ
ΤΑ ΠΙΣΩ ΘΡΑΝΙΩΝ

ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΙΧΑΝ ΟΙ
ΟΛΓΑ ΛΑΦΑΖΑΝΗ ΚΑΙ ΓΩΡΓΟΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΨΙΛΟΝ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΔΕΚΑΛΟΓΟ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2009
ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟ ΑΡΙΘΜΟ ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

